

Posudek vedoucího práce

Tunková, Kristýna, *Internetový slang a jeho vliv na jazykové kompetence*. Praha: FHS UK, 2022, 95 stran.

Diplomantka se ve své práci zabývá používáním slangových výrazů ve skupině studujících na jednom pražském gymnáziu, kde sama asi deset let předtím studovala. Hlavní cíl práce si vytkla již v jeho *Úvodu* (s. 8-10): prozkoumat vliv netspeaku na komunikaci ve fyzickém prostoru v prostředí jedné střední školy. Opět jde tedy o snahu prozkoumat vzájemné propojování a ovlivňování fyzického („reálného“) a virtuálního (internetového) světa.

Celá práce je členěna standardním způsobem na teoretickou, metodologickou a empirickou část. To by samo o sobě nebylo problémem, kdyby mezi těmito částmi nebyla určitá nesymetričnost, především mezi teoretickou a empirickou částí. *Teoretická část* (s. 11-35) je s ohledem na obvyklý rozsah magisterské (diplomové) práce nezvykle dlouhý (cca 25 stran) a v některých případech do jisté míry redundantní. Prvotní inspirací je, v tomto případě snad trochu překvapivě, Boellstorffova kniha o Second Life z roku 2008, především pak pojetí vztahu virtualita vs. ne/fyzický prostor a virtualita ve své mnohočetnosti (s. 10-11). Hlavní motiv k sepsání této práce se objevuje o něco dále. Je jím Szurawitzkého analýza jazyka v prostředí sociálních sítí (2012), kde ale autor neuvádí žádné příklady, což by chtěla Kristýna Tunková svou prací do určité míry změnit. Klíčovým pojmem práce je tedy v souladu s autorčinými slovy netspeak a jeho význam na vliv komunikace mezi lidmi (s. 27-28), metodologickým nástrojem pak netnografie a její důležitost pro získávání dat (s. 18). Za další teoretické zdroje je možné považovat práce týkající se jazykové socializace (především Bambi Schieffelinové a Elinor Ochsové), internetových memů nebo Goffmanova metafora divadla, díky níž je možné lépe pochopit určité typy jednání (s. 35).

V kratší metodologické části (s. 36-39) autorka nejprve píše o nezúčastněném pozorování přímo ve třídách onoho gymnázia, které je v souladu s etikou antropologického výzkumu anonymizováno. Dále prováděla 17 polostrukturovaných rozhovorů se studujícími jak ve fyzickém, tak virtuálním prostředí, řadu neformálních rozhovorů s vyučujícími, o kterých píše jako o profesorech a analyzovala také obrazový materiál ilustrující danou problematiku. Určitou připomínku mám k používání termínu nezúčastněné pozorování (později používá autorka též termín pasivní pozorování). Ačkoli je vysvětleno, co se tím rozumí, považuji toto spojení za poněkud nešťastné. Jestliže pozoruji různé interakce přímo v terénu, v tomto případě v gymnaziálních třídách, zapisuji si nebo nahrávám, co vidím, slyším apod., vyžaduje to značné

úsilí a koncentraci. Autorka tím měla na mysli, že nebyla součástí výukových aktivit jako falešná studentka, jak tomu bylo například ve známém českém filmu *Vrať se do hrobu*, ale mohla být pod přiznanou identitou přímo ve třídě. Zde bych rozlišoval spíše mezi aktivní participací (přímá účast v hodinách se vším všudy) a zúčastněným pozorováním (pobyt ve třídě, ale s příslušným odstupem badatele od skupiny). Hlavní část výzkumu trvala přibližně půl roku mezi prosincem 2021 - květnem 2022, přičemž do terénu docházela v průměru třikrát týdně, což bylo doplňováno rozhovory a sledováním komunikace v online prostoru. Diplomantka záměrně zvolila ke svému výzkumu 1. a 4. ročník, aby mohla lépe zkoumat případné rozdíly a proměny ve způsobech komunikace těchto středoškolských teenagerů.

Jestliže jsem teoretickou a do jisté míry i metodologickou část poměrně chválil, empirická část (s. 40-86) již zdaleka tak povedená není. Zmíním alespoň dva spíše negativní body: za prvé, v této části je takřka neviditelné propojení teoretických konceptů s tím, co bylo odpozorováno nebo lépe odposloucháno při terénním výzkumu. Celé to pak působí jako dvě oddělené části. Jak například souvisí výrok studentky Zuzany o socializaci (s. 42) s výzkumem socializace Schieffelinové a Ochsové, v teoretické části tolik zdůrazňované? Pokud vím, je o socializaci v empirické části pouze tato jedna zmínka, resp. v samotném konci této části je ještě letmý odkaz na jinak zajímavý Crisogenové koncept sekundární socializace (s. 86) bez dalšího využití atd. Druhým bodem je častější nadhození určitých vývodů a závěrů bez hlubšího propracování – např.: „Domnívám se, že netspeak může nejen ovlivňovat komunikaci užíváním příslušných výrazů, ale i jeho obecné vlastnosti se mohou zrcadlit v současné komunikaci...“ (s. 85) atd. Toto a jim podobná tvrzení by si zasloužila důkladnější shrnutí, analýzu, třeba i s využitím již dříve zmiňovaných zjištění apod. Podobně zkratkovitá vyjádření najdeme také v *Závěru* (s. 87-88), kde autorka v podstatě souhlasí se závěry Boellstorffovými nebo Thompsonovými, ale již detailněji neuvádí v čem atd.

Tematicky jistě zajímavá práce by si zasloužila zejména v empirické části důkladnější zpracování spočívající v systematictější návaznosti na teoretické koncepty a tudíž i analytictější propracování alespoň některých zjištění z terénního výzkumu. Diplomová práce Kristýny Tunkové tak nenaplnila z některých výše uvedených důvodů zcela svůj potenciál, nicméně ji doporučuji k obhajobě a v závislosti na ní navrhuji hodnocení na pomezí *velmi dobře/dobře*.